

РАДА СУДДІВ УКРАЇНИ

01601, м. Київ, вул. Липська, 18/5, тел.: (044) 277-76-29, факс: (044) 277-76-30

15 вересня 2016 року

м. Київ

РІШЕННЯ

№ 57

В статті 1 Конституції України проголошено Україну демократичною, правовою державою.

Відповідно до частини першої статті 6 Конституції України державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу і судову.

Як зазначено у Висновку №18 (2015) Консультативної ради європейських суддів до уваги Комітету Міністрів Ради Європи про місце судової влади та її відносини з іншими гілками влади в сучасних демократіях від 16 жовтня 2015 року м. Лондон «усі три гілки влади служать суспільству й повинні бути відповідальними за свої дії одна перед одною» (пункт.6 розділу II). «Принцип розподілу державної влади як такий є гарантією незалежності суду. Судова система повинна бути незалежною у виконанні своєї конституційної ролі стосовно інших органів державної влади, суспільства в цілому та сторін у будь-якому конкретному спорі» (пункт 3 розділу VIII).

В Україні визнається і діє принцип верховенства права (частина перша статті 8 Конституції України). У Рішенні Конституційного Суду України від 02 листопада 2004 року №15-рп/2004 зазначено, що верховенство права - це панування права в суспільстві. Верховенство права вимагає від держави його втілення у правотворчу та правозастосовну діяльність, зокрема в закони, які за своїм змістом мають бути проникнуті передусім ідеями соціальної справедливості, свободи, рівності тощо.

Відповідно до статті 127 Конституції України правосуддя здійснюють професійні судді та, у визначених законом випадках, народні засідателі і присяжні.

На теперішній час організація судової влади та здійснення правосуддя в Україні, що функціонує на засадах верховенства права відповідно до європейських стандартів і забезпечує право кожного на справедливий суд, визначається Законом України «Про судоустрій і статус суддів» в редакції Закону України «Про право на справедливий суд».

В силу статті 52 даного Закону суддею є громадянин України, який відповідно до Конституції України та цього Закону призначений чи обраний

суддею, займає штатну суддівську посаду в одному з судів України і здійснює правосуддя на професійній основі. Судді в Україні мають єдиний статус незалежно від місця суду в системі судів загальної юрисдикції чи адміністративної посади, яку суддя обіймає в суді. Аналогічним чином статус судді визначається і в статті 52 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» в редакції, яка набирає чинності з 30 вересня 2016 року. Отже, суддя, здійснюючи повноваження з реалізації судової влади, одночасно є і суб'єктом трудових відносин.

Законом України «Про судоустрій і статус суддів» в редакції Закону України «Про право на справедливий суд», зокрема статтею 53, передбачаються виключні випадки, при яких суддю може бути переведено без його згоди до іншого суду, а саме: у разі реорганізації, ліквідації або припинення роботи суду; в порядку дисциплінарного стягнення.

Таким же чином визначається принцип незмінюваності судді й в статті 53 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» в редакції Закону України від 02 червня 2016, який набирає чинності з 30 вересня 2016 року.

Отже, законодавством передбачається можливість переведення судді на посаду судді до іншого суду того самого рівня за наявності обставин, які не залежать від волі судді, а саме як раз у випадках реорганізації, ліквідації або припинення роботи суду, в якому такий суддя обіймає посаду судді.

Крім того, в статті 55 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», який набирає чинності з 30 вересня 2016 року, встановлюються такі підстави та порядок відрядження як тимчасове переведення судді до іншого суду того самого рівня і спеціалізації.

Наслідком переведення судді до іншого суду того самого рівня та спеціалізації у випадках реорганізації, ліквідації або припинення роботи суду, переведення судді до іншого суду у порядку дисциплінарного стягнення, а також у разі відрядження до іншого суду може бути переїзд судді в іншу місцевість (інший населений пункт).

Слід звернути увагу, що загальними нормами трудового законодавства передбачається система гарантійних та компенсаційних виплат працівникам підприємств, установ, організації незалежно від форм власності, виду діяльності і галузевої належності. Зокрема, статтею 12 Закону України «Про оплату праці», статтею 120 Кодексу Законів про працю України, Постановою Кабінету Міністрів України від 02 березня 1998 № 255 «Про гарантії та компенсації при переїзді на роботу в іншу місцевість» встановлюється виплата компенсації працівникам матеріальних витрат у зв'язку з направленням працівника на роботу в іншу місцевість.

Разом з тим, аналіз змісту Закону України «Про судоустрій і статус суддів», в редакції, яка набирає чинності 30 вересня 2016 року, свідчить, що в ньому відсутні норми, які б встановлювали для суддів гарантії і компенсації у випадках, коли суддя без його згоди може бути переведений до іншого суду, якщо таке переведення пов'язане з переїздом в іншу місцевість.

Згідно з приписами статей 21 та 24 Конституції України усі люди є вільні і рівні у своїй гідності та правах. Громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом.

В статті 43 Конституції України проголошується право кожного на працю, що включає можливість заробляти собі на життя працею, яку він вільно обирає або на яку вільно погоджується. Держава створює умови для повного здійснення громадянами права на працю, гарантує рівні можливості у виборі професії та роду трудової діяльності, реалізовує програми професійно-технічного навчання, підготовки і перепідготовки кадрів відповідно до суспільних потреб. Кожен має право на належні, безпечні і здорові умови праці, на заробітну плату, не нижчу від визначеної законом. Право на своєчасне одержання винагороди за працю захищається законом.

В пункті 11 розділу VIII Висновку №18 (2015) Консультативної ради європейських суддів до уваги Комітету Міністрів Ради Європи про місце судової влади та її відносини з іншими гілками влади в сучасних демократіях від 16 жовтня 2015 м. Лондон зазначено, що інші гілки державної влади повинні визнавати легітимну конституційну функцію, яка здійснюється судовою владою, та забезпечувати, щоб судова влада отримувала достатні ресурси для виконання цієї функції.

Незалежність суддів, яка гарантується Конституцією і законами України, виражається зокрема, і в наданні суддям за рахунок держави матеріального забезпечення.

Рада суддів України наголошує, що особливості правового статусу, обумовлені специфікою службової діяльності судді не повинні дискримінувати суддів порівняно з іншими працівниками, а «навпаки мають забезпечувати необхідні умови для здійснення суддею своїх службових повноважень».

В рішенні Конституційного Суду України від 22 вересня 2005 року № 5-рп/2005 міститься висновок, що «загальновизнаним є правило, згідно з яким сутність змісту основного права в жодному разі не може бути порушена».

За своєю правовою природою компенсаційні виплати є виплатами, що мають за мету компенсувати працівнику понесені ним матеріальні витрати у зв'язку з виконанням ним трудових обов'язків.

Рада суддів України вважає, що відсутність законодавчих норм, які б гарантували суддям компенсацію їм матеріальних витрат, понесених у зв'язку з переїздом до іншої місцевості в разі переведення судді без його згоди до іншого суду у випадках, встановлених Законом, порушує права суддів на отримання матеріального забезпечення, у порівнянні з правами інших працівників.

При цьому Рада суддів України звертає увагу, що разом з порушенням прав судді в таких випадках порушуються і права членів сім'ї судді, які мають переїжджати до іншої місцевості разом з суддею.

Також в Законі України «Про судоустрій і статус суддів» не врегульоване й питання про компенсацію судді, щодо якого прийнято рішення про відрядження до іншого суду того самого рівня і спеціалізації, витрат, пов'язаних з наймом суддею житла за місцем знаходження суду, до якого такий суддя відряджений.

Таким чином, з метою запобігання порушень прав суддів на отримання матеріального забезпечення у встановлених зазначеним Законом випадках переведення судді до іншого суду без його згоди, коли переведення пов'язане з переїздом судді до іншої місцевості, є необхідність внесення відповідних змін

та доповнень до Закону України «Про судоустрій і статус суддів», зокрема до статей 53 і 55.

Відповідно до статті 145 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» фінансування всіх судів України здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України, а функції головного розпорядника таких коштів щодо фінансового забезпечення діяльності судів здійснює Державна судова адміністрація України.

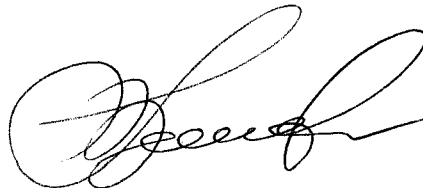
Задля усунення прогалин в законодавстві України, які призводять до порушення щодо суддів конституційного принципу рівності всіх людей у правах та перед законом, Рада суддів України вважає за необхідне доручити Голові Ради суддів України як члену Ради з питань судової реформи та Державній судовій адміністрації України вжити заходів щодо внесення змін та доповнень до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» в частині законодавчого встановлення гарантій та компенсацій для суддів, які переведені без їх згоди на посаду судді до іншого суду того самого рівня у випадках реорганізації, ліквідації або припинення роботи суду; або переведення судді до іншого суду в порядку дисциплінарного стягнення, якщо таке переведення пов'язане з переїздом до іншої місцевості, а також в разі відрядження як тимчасового переведення судді до іншого суду того самого рівня і спеціалізації.

Відповідно до статті 124, частини п'ятої статті 131 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та Положення про Раду суддів України, затвердженого X позачерговим з'їздом суддів України 16 вересня 2010 року (з подальшими змінами), Рада суддів України

в и р і ш и л а:

Доручити Голові Ради суддів України Сімоненко В.М. та Державній судовій адміністрації України вжити заходів щодо внесення змін та доповнень до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» в частині законодавчого встановлення гарантій та компенсацій для суддів, які переведені на посаду судді до іншого суду того самого рівня у випадках реорганізації, ліквідації або припинення роботи суду; або переведення судді до іншого суду в порядку дисциплінарного стягнення, якщо таке переведення пов'язане з переїздом судді до іншої місцевості, а також в разі відрядження як тимчасового переведення судді до іншого суду того самого рівня і спеціалізації.

**Голова
Ради суддів України**

В. Сімоненко